

Opdrachtgever	Circular Carbon Hub BV Christoffel Columbuslaan 25 9042 Desteldonk
Project	Constructie nieuwe chemieterminal
Opdracht	Veiligheidscoördinatie Research & Solutions BV

VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSPLAN

Index	Datum	Wijziging	Auteur
0.0	22/04/2026	Initiële opmaak	JN

VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSPLAN

1	DEFINITIES EN GEBRUIKTE AFKORTINGEN	4
1.1	DEFINITIES	4
1.2	AFKORTINGEN	4
2	ALGEMENE GEGEVENS.....	5
2.1	CONTACTGEGEVENS TMB	5
2.2	NAMEN EN ADRESSEN VAN DE BOUWDIRECTIES UITVOERING	6
2.3	NUTTIGE CONTACTGEGEVENS	7
3	BESCHRIJVING VAN HET TE REALISEREN BOUWWERK	8
3.1	LOCATIE	8
3.2	TE REALISEREN BOUWWERK.....	9
3.3	AARD VAN DE WERKEN VAN ONTWERP TOT EN MET VERWEZENLIJING	10
3.3.1	<i>Beschrijving van de werkzaamheden op deze bouwplaats</i>	<i>10</i>
3.3.2	<i>De raming van de duur van de verwezenlijking en de verschillende werkfasen.....</i>	<i>10</i>
4	KRITIEKE FASEN PROJECT.....	11
5	REGELS TE RESPECTEREN OP DE BOUWPLAATS	12
5.1	ALGEMEEN	12
5.1.1	<i>Wettelijke voorschriften</i>	<i>12</i>
5.1.2	<i>Basisveiligheidsopleiding.....</i>	<i>12</i>
5.1.3	<i>Veiligheidsvoorschriften GTS.....</i>	<i>12</i>
5.2	TOEGANG TOT DE SITE	13
5.2.1	<i>Detacheringsdocumenten (voor werknemers van buitenlandse ondernemingen)</i>	<i>13</i>
5.2.2	<i>Toegang tot de werf.....</i>	<i>13</i>
5.2.3	<i>Werfafsluiting.....</i>	<i>14</i>
5.3	BEZOEKERS	14
5.3.1	<i>Werktijden.....</i>	<i>14</i>
5.3.2	<i>Administratie en registratie</i>	<i>14</i>
5.4	BOUWPLAAT SINRICHTING	15
5.5	TRANSPORT OP DE WERF.....	15
5.6	WERFINRICHTINGSPLAN	16
5.7	SPECIFIEKE INSTRUCTIES BIJ ONGEVALLen EN NOODSITUATIES	16
5.7.1	<i>Algemeen</i>	<i>16</i>
5.7.2	<i>Instructies in geval van brand (GTS).....</i>	<i>16</i>
5.7.3	<i>Instructies in geval van evacuatie (GTS).....</i>	<i>17</i>
5.7.3.1	<i>Verzamelpaatsen</i>	<i>17</i>
5.7.4	<i>EHBO</i>	<i>18</i>
5.7.5	<i>Bijna-ongeval; incident; arbeidsongeval</i>	<i>18</i>
5.8	SOCIALE VOORZIENINGEN.....	18
5.8.1	<i>Installeren van toiletten</i>	<i>18</i>
5.9	BELEID ROND ROKEN, ALCOHOL EN DRUGS.....	18
5.9.1	<i>Algemeen rookbeleid.....</i>	<i>18</i>
5.9.2	<i>Alcoholische dranken of drugs</i>	<i>19</i>
5.10	WERKTOELATING/ WERKVERGUNNINGEN.....	19
5.10.1	<i>Werkvergunning binnen de afgebakende werfzone.....</i>	<i>19</i>
5.10.2	<i>Werkvergunningen buiten de afgebakende werfzone (op site GTS)</i>	<i>19</i>
5.11	COLLECTIEVE BESCHERMINGSMIDDELEN/ COLLECTIEVE MAATREGELEN.....	19
5.12	VERPLICHT TE DRAGEN PBM	20
5.13	ELEKTRISCHE WERKZAAMHEDEN	21
5.13.1	<i>Elektrische aansluitingen.....</i>	<i>21</i>
5.13.2	<i>Werken aan elektrische installaties.....</i>	<i>21</i>
5.14	GEbruIK VAN ARBEIDSMIDDELEN	22
5.14.1	<i>Periodieke keuring.....</i>	<i>22</i>
5.14.2	<i>Andere arbeidsmiddelen</i>	<i>22</i>

5.15	HET HANTEREN VAN MATERIALEN EN MATERIEEL	22
5.15.1	<i>Met de wederzijdse inwerking tussen hefwerktuigen</i>	22
5.15.2	<i>Het beperken van het manueel hanteren van lasten</i>	22
5.16	GEVAARLIJKE PRODUCTEN EN GASFLESSEN	22
5.17	ORDE, NETHEID, HYGIËNE EN AFVALBEHEER	23
5.18	BEHEERSING VAN STOFEMISSIONS TIJDENS BOUW-, SLOOP- EN INFRASTRUCTUURWERKEN	23
6	DE BESCHRIJVING VAN DE RESULTATEN VAN DE RISICOANALYSES.....	24
6.1	RISICO'S DOOR DE AARD VAN HET BOUWWERK	24
6.1.1	<i>Externe veiligheid</i>	24
6.1.2	<i>Brand- en explosierisico's</i>	24
6.1.3	<i>Operationele en logistieke risico's</i>	24
6.1.4	<i>Milieurisico's</i>	24
6.2	SPECIFIEKE MAATREGELEN MET BETREKKING TOT VERHOOGDE RISICO'S	24
6.3	ALGEMENE PREVENTIEMAATREGELEN	25
6.3.1	<i>Uitgravingen:</i>	25
6.3.2	<i>Wat te doen bij vinden van niet-ontplofte conventionele en toxische explosieven</i>	25
6.3.3	<i>Valgevaar bij werken op hoogte</i>	25
6.3.3.1	Collectieve randbeveiliging EN 13374	26
6.3.3.2	Werken op steigers	26
6.3.3.3	Werken met hoogtewerkers/schaarlift	27
6.3.3.4	Werken met ladders	27
6.3.4	<i>Risico's door aanwezigheid van chemische en biologische agentia</i>	27
6.3.5	<i>Risico's door aanwezigheid van elektrische hoogspanningslijnen of –kabels of van leidingen onder een inwendige druk van 15 bar of meer</i>	28
6.3.6	<i>Risico's voor verdrinking door werkzaamheden</i>	28
6.3.7	<i>Risico's door montage of demontage van zware geprefabriceerd elementen</i>	29
6.4	RISICO'S OP DE WERF MET MOGELIJKE IMPACT OP AANNEMERS	31
6.4.1	<i>Hoogtebeperkingen (leidingbruggen)</i>	31
6.4.2	<i>Intern transport op de site</i>	31
6.4.3	<i>Spoorweg in gebruik (Infrabel)</i>	32
6.4.4	<i>Gevaar op verdrinking (kaaien)</i>	32
6.4.5	<i>Operationele activiteiten site GTS</i>	32
6.5	RISICO'S EIGEN AAN DE WERKEN VAN AANNEMERS	32
6.6	RISICO'S INHERENT AAN DE WEDERZIJDE BEÏNVLOEDING VAN DE ACTIVITEITEN	32
6.7	RISICO'S DOOR DE OPEENVOLGING VAN ACTIVITEITEN VAN DE TUSSENKOMENDE PARTIJEN	33
6.8	RISICO'S DOOR DE WEDERZIJDE INWERKING VAN ANDERE ACTIVITEITEN OP OF IN DE NABIJHEID VAN DE TIJDELIJKE OF MOBIELE BOUWPLAATS	33
6.9	RISICO'S EIGEN AAN DE UITVOERING VAN MOGELIJKE LATERE WERKZAAMHEDEN	33
7	VEILIGHEID EN GEZONDHEID: ORGANISATIE EN COMMUNICATIE	34
7.1	VEILIGHEID EN GEZONDHEID: ORGANISATIE	34
7.2	COMMUNICATIE VOOR DE START VAN DE WERKEN	34
7.3	COMMUNICATIE INSTRUMENTEN TIJDENS DE WERF	35
7.4	DE INSTRUCTIES IN GEVAL VAN EEN ERNSTIG ARBEIDSONGEVAL	35
8	COÖRDINATIERISICOANALYSE	37
9	MEETSTAAT VEILIGHEID	38
10	BIJLAGEN	39

1 Definities en gebruikte afkortingen

1.1 Definities

Opdrachtgever: iedere natuurlijke of rechtspersoon voor wiens rekening een bouwwerk wordt verwezenlijkt.

Bouwdirectie belast met de uitvoering: Iedere natuurlijke of rechtspersoon die voor rekening van de opdrachtgever zorg draagt voor de uitvoering van het bouwwerk.

Bouwdirectie belast met de controle op de uitvoering: iedere natuurlijke of rechtspersoon die voor rekening van de opdrachtgever zorg draagt voor het toezicht op de uitvoering van het bouwwerk.

Veiligheidscoördinator-verwezenlijking: iedere persoon die door de opdrachtgever, belast is om zorg te dragen voor de coördinatie inzake veiligheid en gezondheid tijdens de verwezenlijking van het bouwwerk. Hij voldoet aan de wettelijke vereisten om de functie te vervullen en zal zich houden aan zijn wettelijke verplichtingen.

Aannemer: Iedere natuurlijke of rechtspersoon die activiteiten verricht tijdens de uitvoeringsfase van de verwezenlijking van het bouwwerk ongeacht of hij werkgever of zelfstandige is of een werkgever die samen met zijn werknemers werkt op de bouwplaats.

Bezoeker: iedere persoon die op de site tijdelijk aanwezig is voor een periode die geen 24 uren overschrijden, die op de site geen werkzaamheden uitvoert, en die onder de verantwoordelijkheid valt van de Hoofd- of Onderaannemer of de Opdrachtgever.

Veiligheids- en gezondheidsplan (VGP): Het onderhavig document, door de Veiligheids- en gezondheidscoördinator opgesteld. Het VGP duidt voorschriften aan die van toepassing zijn op de werkzaamheden, en maakt deel uit van de contractuele documenten.

Bijzonder veiligheids- en gezondheidsplan: Het preventieplan voor de veiligheid en gezondheid die de contractant en elke onderaannemer opstelt voor de werkzaamheden die hij zal uitvoeren. Dit plan zal duidelijk en nauwkeurig de wijze en de methodes opgeven die door de verantwoordelijken werden weerhouden voor de verwezenlijking van de verschillende fasen van de uitvoering der werkzaamheden rekening houdend met het veiligheids- en gezondheidsplan.

1.2 Afkortingen

BVGP	Bijzonder veiligheids- en gezondheidsplan
CBM	Collectieve beschermingsmiddelen
EDPBW	Externe dienst preventie en bescherming op het werk
EDTC	Externe dienst technische controle
EHBO	Eerste hulp bij ongevallen
OG	Opdrachtgever
PBM	Persoonlijke beschermingsmiddelen
VCO	Veiligheidscoördinator ontwerp
VCV	Veiligheidscoördinator verwezenlijking
VGP	Veiligheids- en gezondheidsplan

Voor de beschrijving van de gebruikte afkortingen zie Art. 3 Wet van 04.08.1996 & Art.3 van KB 25.01.2001

2 Algemene gegevens

2.1 Contactgegevens TMB

Opdrachtgever	Circular Carbon Hub BV Christoffel Columbuslaan 25, 9042 Desteldonk Contactpersonen Paul Piessens – Project manager Tel: +32 471 39 20 95 paul.piessens@ghentrenewables.be Maarten Colman – HSE Manager Tel: +32 497 05 08 57 maarten.colman@gtsghent.be
Bouwdirectie ontwerp (BDO)	Firma Contactpersoon
Bouwdirectie controle op uitvoering (BDCU)	Firma Contactpersoon
Veiligheidscoördinator ontwerp	Research & Solutions bv Ringlaan 39, 1853 Strombeek-Bever Contactpersoon Jeremy Nanayakkara +32 476 71 58 72 Jeremy.n@resol.be
Veiligheidscoördinator verwezenlijking	Research & Solutions bv Ringlaan 39, 1853 Strombeek-Bever Contactpersoon Jeremy Nanayakkara +32 476 71 58 72 Jeremy.n@resol.be

2.2 Namen en adressen van de bouwdirecties uitvoering

<i>BDU 1</i>	Cloet grondwerken Lichterveldestraat 15, 8740 Pittem Contactpersoon Steven Dewulf – Project Manager steven@cloet.be
<i>BDU 2</i>	Alheembouw Roeselarestraat 205, 8840 Staden Contactpersoon Vincent Dewulf vincent.dewulf@alheembouw.be
<i>BDU 3</i>	Ivens Noorderlaan 710, Haven 540, B-2040 Antwerpen Contactpersoon Estien Vanoverschelde e.vanoverschelde@ivens-cb.be
...	...

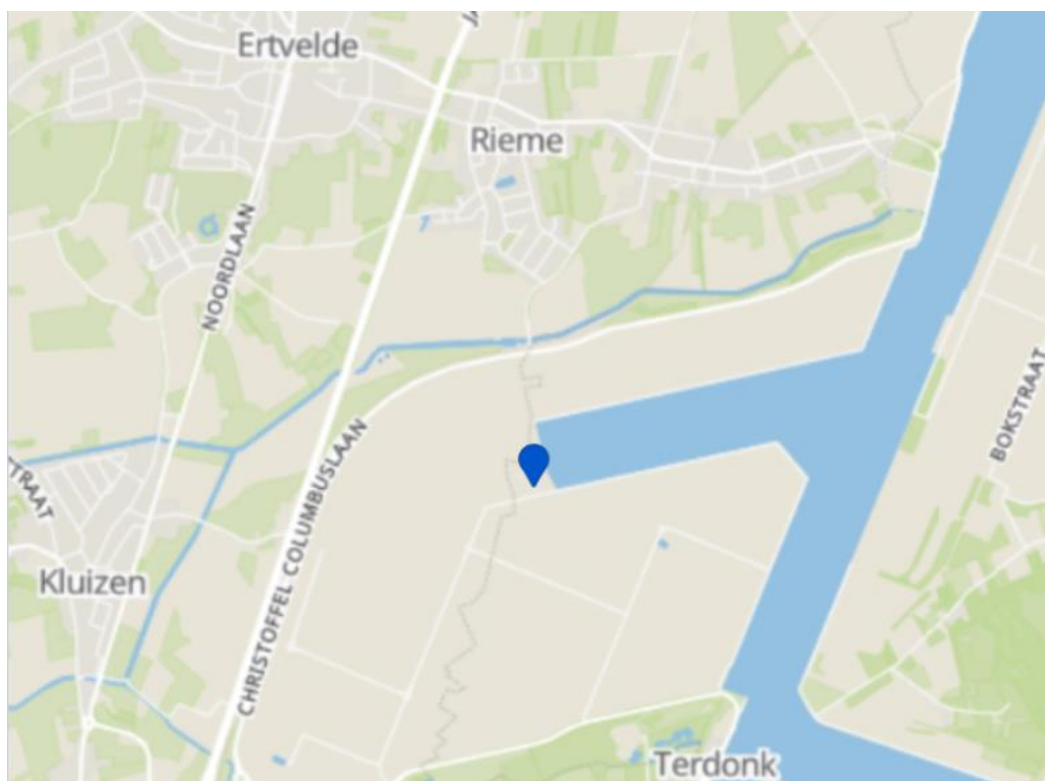
2.3 Nuttige contactgegevens

Constructiv	Province: Oost-Vlaanderen Tramstraat 59, 9052 Zwijnaarde Contact +32 9 338 55 10 ovl@constructiv.be
Toezicht welzijn op het werk	Directie: Oost-Vlaanderen Ketelvest 26/202 9000 Gent Contact +32 2 233 42 20 tww.oost-vlaanderen@werk.belgie.be
Toezicht sociale wetten	Directie: Oost-Vlaanderen Savaanstraat 11/002, 9000 Gent Contact 02 233 44 40 tsw.oost-vlaanderen@werk.belgie.be
Fluxys	0800 9 01 02
AirLiquide	02 431 74 65
Fluvius (in geval van beschadiging stroomkabel)	078 35 35 00
Fluvius (in geval van beschadiging gasleiding)	0800 65 0 65

3 Beschrijving van het te realiseren bouwwerk

3.1 Locatie

Adres: GHENT RENEWABLES NV: Christoffel Columbuslaan 35C, 9042 Desteldonk

3.2 Te realiseren bouwwerk

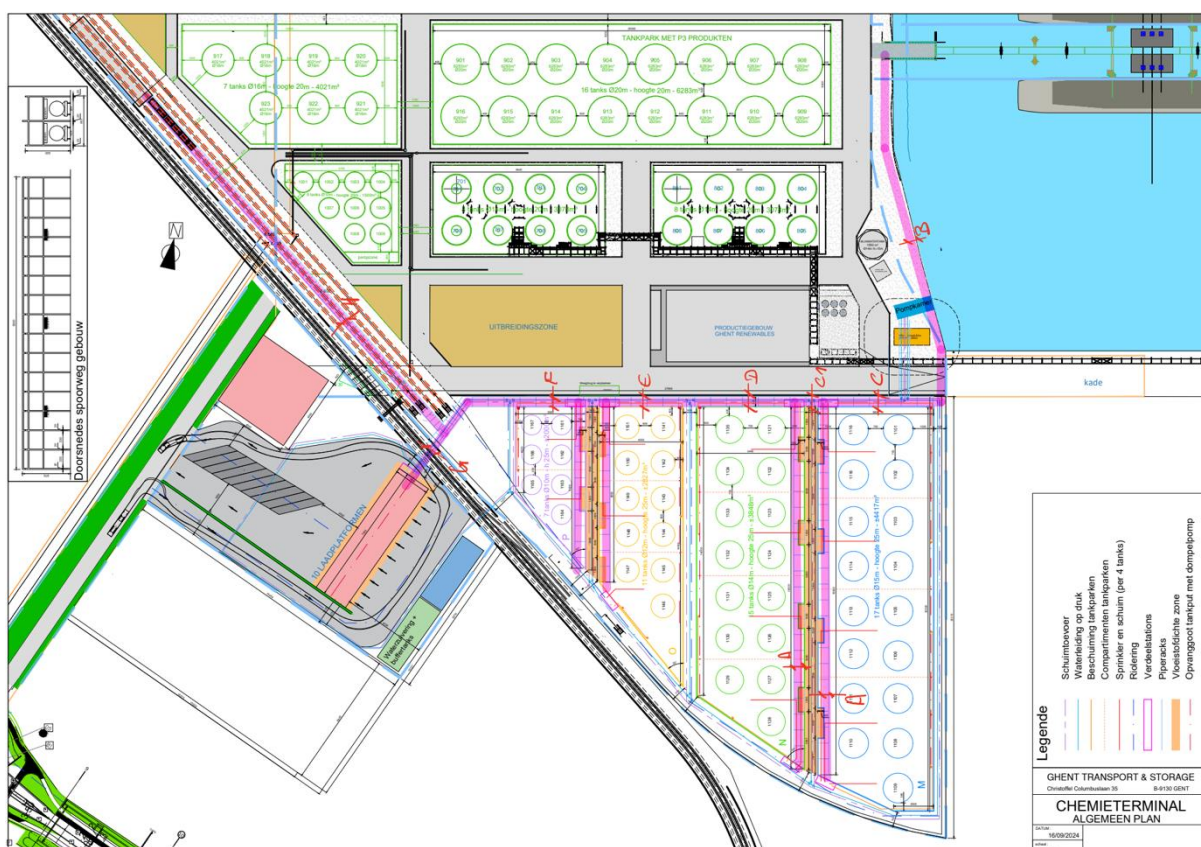
Ghent Transport and Storage (hierna: GTS) is gespecialiseerd in de op- en overslag van goederen en vloeibare producten in de haven van Gent. Op dit ogenblik wenst GTS hun capaciteit verder uit te breiden met een nieuwe chemieterminal genaamd Circular Carbon Hub aan de Christoffel Columbuslaan 35, naast hun dochterbedrijf Ghent Renewables.

Op de site zullen volgende activiteiten plaatsvinden:

- Opslag van chemicaliën in tanks
- Overslag van chemicaliën van en vanuit schepen, treinen en tankwagens

Daarbij wenst het bedrijf 4 tankenparken te bouwen met aanhorigheden:

- De 4 tankenparken (TP) M, N, O en P met opslagtanks tussen de 2.000 m³ en 5.000 m³
- Een overdekte verlaadzone met 10 verlaadplaatsen voor het laden en lossen van tankwagens
- Een verlaadzone met 3 laadplatformen voor het laden van spoorketelwagens
- Een pompkamer (met brandbluspompen)
- Elektriciteitslokalen (onderstation laagspanning en automatisatie)
- Een waterzuiveringsinstallatie (WZI) met buffertanks en bedrijfsriolering voor het hergebruik van water en stoomproductie
- 2 stikstofgeneratoren
- Een dampverwerkingsinstallatie (DVI), met dampretourleiding (afhankelijk van het product) voor de afvoer en behandeling van dampen.

Inplantingsplan

3.3 Aard van de werken van ontwerp tot en met verwezenlijking

Volgende werkzaamheden moeten uitgevoerd worden (niet-limitatieve opsomming):

- Generator
- Waterzuiveringsinstallatie en buffertanks
- Verhardingen laadzone vrachtwagens
- Piperacks
- Verhardingen zone tankparken
- Tankpark M - Tankpark N - Tankpark O - Tankpark P
- Verbrandingsinstallatie dampen
- Verdeelstation
- HS-cabine
- LS-cabine
- Pompkamer
- Verharding pompkamer
- Laadzone trein
- Treinsporen
- Laadstation vrachtwagens

3.3.1 Beschrijving van de werkzaamheden op deze bouwplaats

- ☒ Graafwerken
- ☒ Grondwerken
- ☒ Funderings- en verstevigingswerken
- ☐ Waterbouwkundige werken
- ☒ Wegenwerken
- ☒ Plaatsing van nutsleidingen: riolen, gasleidingen, elektriciteitskabels,...
- ☒ Bouwwerken
- ☒ Montage en demontage van geprefabriceerde elementen, liggers en kolommen
- ☒ Inrichtings- of uitrustingswerken
- ☐ Verbouwingswerken
- ☐ Vernieuwbouw
- ☐ Herstellingswerken
- ☐ Ontmantelingswerken
- ☐ Sloopwerken
- ☐ Instandhoudingswerken
- ☒ Onderhouds-, schilder- en reinigingswerken
- ☐ Saneringswerken
- ☒ Afwerkingswerkzaamheden behorende bij één of meer werken bedoeld in 1° tot 17°

**Het toepassingsgebied is terug te vinden in hoofdstuk V van de Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk & in afdeling I van het Koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen.*

3.3.2 De raming van de duur van de verwezenlijking en de verschillende werkfasen

Start van de werken: April 2026

Duur van de werken: 18 maanden

4 Kritieke fasen project

De veiligheidscoördinator verwezenlijking is ten minste aanwezig bij voor de veiligheid en de gezondheid kritieke fasen. Met “kritieke fasen” wordt onder andere bedoeld:

- de tijdstippen, vóór aanvang en/of tijdens de uitvoering van bepaalde werken die bijzondere gevaren (kunnen) inhouden;
- de tijdstippen waarop overleg met de betrokken actoren noodzakelijk is.

De VCV zal minstens tijdens volgende kritieke fasen op de werf aanwezig zijn:

- Bij aanvang van en bij einde van de werfinrichting
- Bij aanvang van grondwerken en funderingswerken
- Bij aanvang bouw tanken
- Bij aanvang van installatie leidingen (piperacks) en technische installaties
- Bij aanvang van installatie laad- en loszones (vrachtwagens, spoor, steiger)
- Bij aanvang plaatsing brandbeveiliging en veiligheidsinstallaties
- Bij aanvang bouw waterzuivering
- Bij aanvang montage dampverwerkingsinstallatie (DVI) en stikstofsysteem
- Bij aanvang test- en inbedrijfstellingsfase (commissioning)

5 Regels te respecteren op de bouwplaats

5.1 Algemeen

5.1.1 Wettelijke voorschriften

Elke aannemer is er toe gehouden de verplichtingen die voortvloeien uit volgende wetgevingen onverkort na te leven (geen limitatieve lijst):

- De welzijnswet van 4/8/96, het KB betreffende tijdelijke of mobiele bouwplaatsen van 25/01/01 en het KB beleid van 27/03/98;
- De wetten en reglementen van toepassing in België op het gebied van de arbeidsveiligheid en milieu op datum van uitvoering van het contract;
- De voorschriften van het ARAB, de CODEX en het AREI;
- De voorschriften van VLAREM.
- Het KB van 7 april 2023 betreffende de vaststelling van een basisveiligheidsopleiding met betrekking tot tijdelijke of mobiele bouwplaatsen en tot verbetering van de communicatie op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen is eveneens steeds van toepassing en dient als dusdanig door elke aannemer gerespecteerd te worden.

Het “veiligheids- en gezondheidsplan” moet door alle aannemers en zelfstandigen die op de bouwplaats activiteiten bedrijven worden geëerbiedigd. De aannemer, onderaannemer of leidinggevende blijven verantwoordelijk voor de uiteindelijke veilige uitvoering van de werken. Voor de aanvang van de werken dienen de risico's en bijhorende preventiemaatregelen te worden geïdentificeerd en begrepen door alle partijen.

5.1.2 Basisveiligheidsopleiding

Om op een tijdelijke of mobiele bouwplaats werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het realiseren van het bouwwerk, is elke aannemer ertoe gehouden aan zijn werknemers een basisveiligheidsopleiding met betrekking tot tijdelijke of mobiele bouwplaatsen te verstrekken. Deze basisveiligheidsopleiding heeft tot doel de werknemers bewust te maken van de risico's die aanwezig kunnen zijn op een tijdelijke of mobiele bouwplaats, ongeacht of deze risico's voortvloeien uit hun eigen activiteiten of uit de activiteiten van andere aannemers die aanwezig zijn of zullen zijn op de bouwplaats.

De werknemers die werkzaamheden uitvoeren op een tijdelijke of mobiele bouwplaats worden vermoed te beschikken over de in dit artikel bedoelde basisveiligheidsopleiding, indien één van de volgende voorwaarden is vervuld:

- ofwel beschikken zij over een attest waaruit blijkt dat zij de kennis hebben verworven door het volgen van een andere opleiding;
- ofwel kunnen zij aantonen dat zij in de afgelopen tien jaar tenminste vijf jaar ervaring hebben verworven door het uitvoeren van werkzaamheden op een tijdelijke of mobiele bouwplaats.

De werkgever ervoor dat de werknemers, voorafgaand aan de tewerkstelling op de bouwplaats, de nodige informatie over de risico's en preventiemaatregelen verbonden aan het werken op een tijdelijke of mobiele bouwplaats hebben ontvangen en kan hij aantonen dat de werknemers deze informatie wel degelijk hebben ontvangen en begrepen.

5.1.3 Veiligheidsvoorschriften GTS

Daarnaast dienen de interne veiligheids-, milieu- en kwaliteitseisen van GTS ook steeds gevolgd te worden. Hieronder worden echter de bepalingen die specifiek voor dit project gelden en diegene die zeer specifieke aandacht vereisen stelselmatig opgenomen.

5.2 Toegang tot de site

5.2.1 Detacheringsdocumenten (voor werknemers van buitenlandse ondernemingen)

- **Limosa** (KB 20/03/2007: KB tot uitvoering van het Hfdst 8 van titel IV van de programmawet van 27/12/2006 tot voorafgaande melding voor gedetacheerde werknemers en zelfstandigen)

Elke buitenlandse werkgever die een loontrekkende werknemer in België detacheert is verplicht een Limosa aangifte te doen. Dit kan gebeuren via www.limosa.be. Voor zelfstandigen is een Limosa-melding verplicht indien deze tijdelijk een zelfstandige activiteit in België komt uitoefenen, maar hier niet permanent verblijft.

De werken mogen niet aangevat worden wanneer geen Limosa meldingsformulier kan voorgelegd worden.

- **A1** (Wettelijke basis: Verordening nummer 883/2004 en 987/2009 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels)

Elke buitenlandse werkgever van binnen de Europese Economische Ruimte (EER) die een loontrekkende werknemer in België detacheert moet bij de bevoegde autoriteiten van zijn land een formulier A1 aanvragen. Dit formulier dient om aan te tonen onder welk socialezekerheidsregeling de werknemer valt.

Het A1-formulier bewijst dat de werknemer is vrijgesteld van Belgische socialezekerheidsbijdragen en is aan te vragen in de 'uitzendlidstaat'.

- Arbeidskaart

5.2.2 Toegang tot de werf

Het grootste deel van het project zal op de site van Ghent Renewables NV uitgevoerd worden. De werfzone van het laadstation voor vrachtwagens bevindt zich op de andere kant van het spoor (Infrabel).

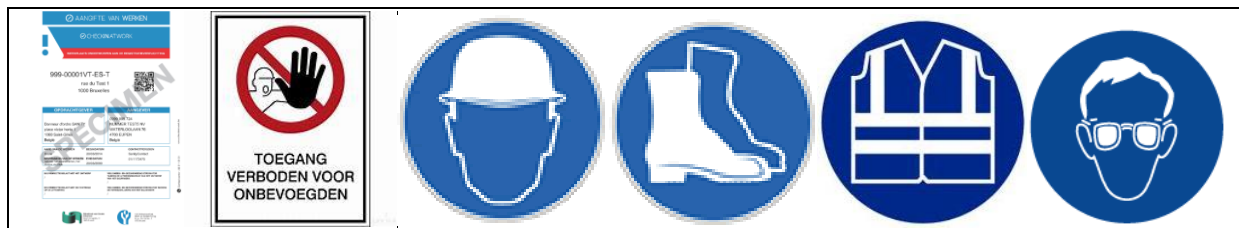
- De toegang tot de site verloopt via de poort aan Christoffel Columbuslaan 35C, 9042 Desteldonk.
- De toegang tot de werfzone voor het laadstation verloopt via James Cookstraat, 9042 Desteldonk.
- Bij aankomst op de werf moet contact worden opgenomen met de PM van GTS.
- Elke persoon dient zich voor aanvang van de werken aan te melden.

Toegang site

5.2.3 Werfafsluiting

- De werfzone moet duidelijk afgebakend worden. Alle mogelijke toegangen tot het werfterrein moeten afgesloten worden.
- De hoofdaannemer civiele aannemer voorziet de nodige werfafsluiting voor de volledige looptijd van het project.
- De elementaire werfsignalisatie (toegang verboden voor onbevoegden, noodzakelijke PBM, maximale snelheid etc.) wordt voorzien door de eerste aannemer on site en blijven gedurende de hele duur van het project ter plaatse.
- Te plaatsen pictogrammen aan de toegang tot de werf:

5.3 Bezoekers

- Geen enkele bezoeker mag de werf betreden zonder dat hij ten laste wordt genomen door de bezochte contractant, de onderaannemer of de opdrachtgever.
- De toegang voor bezoekers die niet onmiddellijk met de werkzaamheden verbonden zijn (potentiële cliënten, media, ..) moeten het onderwerp uitmaken van een toelating van de opdrachtgever.
- De persoon zal zich nooit over het terrein begeven zonder begeleiding van een eigen personeelslid.
- De persoon mag zich enkel verplaatsen op de interne wegen en kade (met uitzondering van de blauwe steen of zone waar reddingsvest verplicht is).
- Wanneer een bezoeker toegang wil tot een tankenpark, een productiehal of een verlaadplaats wil gelden dezelfde PBM's eisen als voor eigen personeel en contractoren.
- Bezoekers en hun begeleider zullen minimaal volgende PBM's dragen als ze zich op het terrein op de weg willen verplaatsen:
 - o Veiligheidshelm (conform met norm EN397)
 - o Fluo hesje

5.3.1 Werktijden

- De standaard werktijd bedraagt 8 uur per dag en 40 uur per week.
- Mits akkoord van de bevoegde diensten is een afwijking mogelijk, waarbij het maximum aantal werkuren kan worden verhoogd tot 11 uur per dag en 50 uur per week.
- Werken op zondagen en feestdagen is niet toegestaan. Indien dit toch noodzakelijk is, dient de aannemer een melding te doen aan de sociale inspectiediensten.
- Indien er buiten de werkuren gewerkt moet worden zal speciale toestemming door de HSQE verantwoordelijke gegeven worden in de vorm van een speciale vermelding op de werkvergunning.

5.3.2 Administratie en registratie

Voorafgaandelijke kennisgeving bij werken

- De BDU moet een voorafgaande kennisgeving doen bij de overheid (werfmelding), 15 dagen voor de opening van de bouwplaats. https://www.socialsecurity.be/site_nl/home_default.htm.
- Indien meerdere BDU aanwezig zijn valt deze verplichting op de 1^e die werf betreedt.
- De aangifte der werken dient tevens uitgehangen te worden op de werf.

Uniek werfmeldingsnummer: 1Y1-.....-..

Elektronische registratie (checkin@work)

Verplicht

Niet-verplicht (werken <500k)

5.4 Bouwplaatsinrichting

De hoofdaannemer dient in samenspraak met de opdrachtgever een werfinrichtingsplan op te stellen. Hierop zullen stockagezones, positionering kraan en werfketen worden op aangeduid.

Het werfinrichtingsplan opgemaakt door de bouwdirectie ligt ter inzage in het dossier V&G op de bouwplaats en bevat minstens volgende items:

- Toegangspunten en verkeersroutes, parking, infrastructuur, ...;
- Verkeersplan (inclusief verkeerssignalisatie);
- Locatie van de leidingen van water, gas, elektriciteit;
- Locatie van sanitaire voorzieningen, opslag en werkplaatsen;
- Afvalvoorzieningen;
- Positie kraan + draaibereik;
- Elektrische installaties (kasten, panelen, mobiele generatoren);
- Opslag gaslessen;
- Evacuatieplaats.

De horizontale, verticale of andere verplaatsingsroutes of –zones

- Bij opstelling van het werfinrichtingsplan dient men rekening te houden met het maximaal vrijwaren van de toegangsweg tot de bouwsite en een aparte locatie te creëren specifiek ingericht als parking voor de voertuigen van de aanwezigen en niet gebruikte werfvoertuigen;
- Doorgangen voor personen dienen gescheiden te zijn van deze voor rollend materieel;
- De ingangsweg naar de werf dient voldoende breed te zijn, de minimale vrije doorgang voor rollend materieel bedraagt 3m.

5.5 Transport op de werf

- Het transport van voertuigen op de bouwplaats dient zoveel mogelijk beperkt te worden.
- De snelheid op de site is voor alle voertuigen beperkt tot een snelheid van 30 km/u. Alle voertuigen die gebruikt worden voor het transport of verplaatsen van materialen moeten uitgerust zijn met een automatisch geluidsalarm bij achteruitrijden.
- Het onbegeleid achteruitrijden is verboden.
- Draag steeds uw veiligheidsgordel bij het besturen van een gemotoriseerd voertuig (vorkheftruck,...)
- De opdrachtgever heeft het recht om de vracht van de voertuigen op de bouwplaats te laten controleren bij de in- en uitgang. Bij betwisting kan de vracht worden aangeslagen.
- De verplaatsing van om het even welk toestel dat hoger is dan 4,5 meter mag slechts gebeuren nadat de contractant van de opdrachtgever en veiligheidscoördinator aanwijzingen heeft gekregen betreffende:
 - o de te volgende weg;
 - o de voorzorgsmaatregelen die de contractant bij de verplaatsing moet nemen.
- Dimlichten zijn verplicht, ook overdag.
- Op de gehele site geldt een inhaalverbod.
- Een fluoehesje is verplicht bij alle verplaatsingen op de site.

5.6 Werfinrichtingsplan

5.7 Specifieke instructies bij ongevallen en noodsituaties

5.7.1 Algemeen

In geval van brand, spills of nood aan medische bijstand

112

- Elke afgezonderde tewerkgestelde werknemer beschikt over aan de omstandigheden aangepaste alarmmiddelen (minimum een GSM).
- Geen enkel werk dat in gevaarlijke omstandigheden moet worden uitgevoerd mag worden toevertrouwd aan een afgezonderde werknemer. De aanwezigheid van een andere persoon die in staat is snel alarm te geven, is noodzakelijk.

5.7.2 Instructies in geval van brand (GTS)

1. Blijf kalm

2. Waarschuw en alarmeer personen in de omgeving. Alarmeer d.m.v. een brandmeldknop of indien deze niet in de nabije omgeving aanwezig is roep 'Brand!'.

3. Verwittig meteen de hulpdiensten (112) of geef de opdracht aan iemand om deze te verwittigen met volgende melding:

- **Aard** van de noodsituatie: Beschrijf wat er aan de hand is.
- **Locatie** van de noodsituatie: Geef het adres door van de werkplaats en waar exact de noodsituatie zich voordoet.
- **Omvang** van de noodsituatie: Wat staat er in brand, zijn er gewonden?
- **Extra gevaren** in de nabijheid van de noodsituatie: Is er een opslag van brandbare stoffen in de buurt?

4. Wacht de hulpdiensten op of geef de opdracht aan iemand om de hulpdiensten op te wachten.

5. Probeer een bluspoging te ondernemen en voorkom uitbreiding

- Zorg voor je eigen veiligheid, breng jezelf nooit in gevaar.
- Onderneem een bluspoging altijd met 2 personen.
- Onderneem slechts 1 bluspoging!
- Sluit ramen/deuren/garagepoorten voor verdere uitbreiding te vermijden.

6. Evacueer

Indien de bluspoging mislukt, evacueer naar de afgesproken verzamelplaats.

7. Verwittig werkgever/leidinggevende/preventieadviseur

Vermeld wat er is gebeurd.

5.7.3 Instructies in geval van evacuatie (GTS)

1. Blijf kalm

2. Leg alle werkzaamheden stil

- Schakel onder stroom staande toestellen uit.

3. Voorkom verspreiding van brand

- Sluit alle ramen, deuren en poorten.
- Laat lichten aan.

4. Evacueer

- Via de dichtstbijzijnde nooduitgang.
- Verzamel op de afgesproken verzamelplaats.

5. Wacht de hulpdiensten op

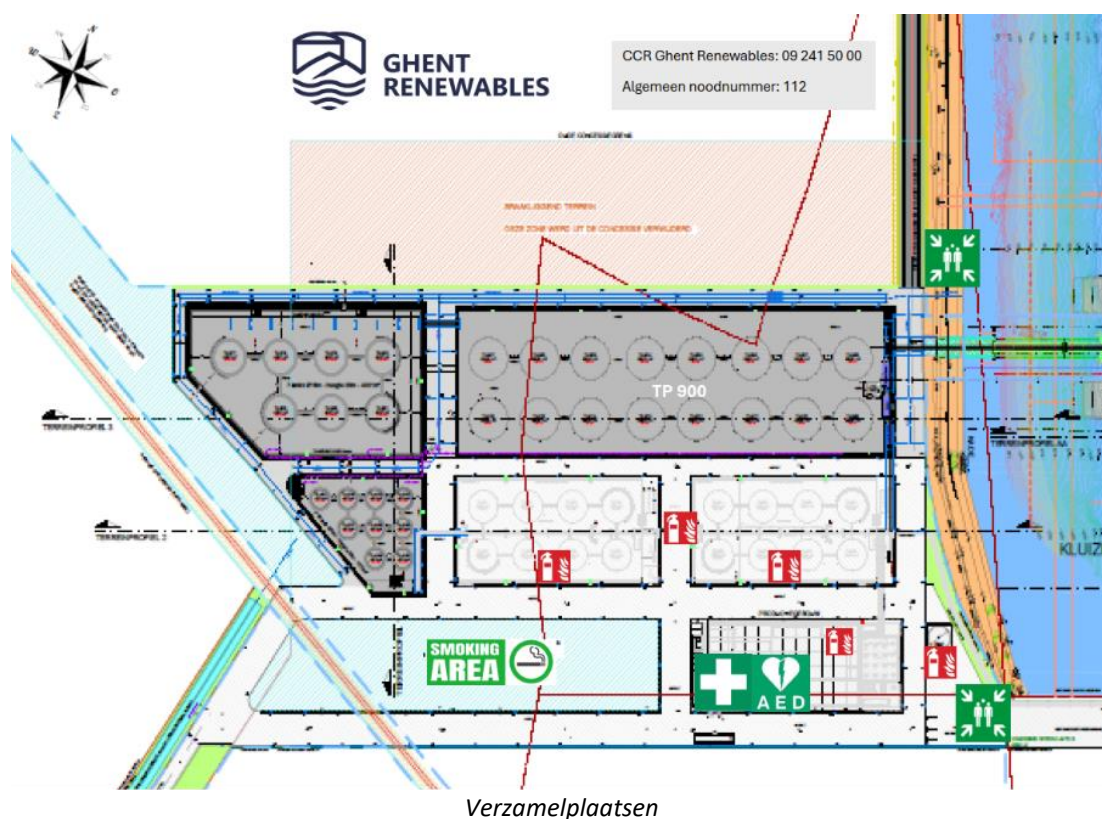
- Wacht op de komst van de hulpdiensten en informeer ze.
- Hou doorgangen vrij.

6. Verwittig werkgever/leidinggevende/preventieadviseur

- Contacteer de werkgever/leidinggevende/preventieadviseur.
- Vermeld aard van de noodsituatie.

5.7.3.1 Verzamelplaatsen

In geval van nood is het nood- en evacuatieplan van kracht. Aan elke werkkeet hangt een noodbord uit met de belangrijkste telefoonnummers te contacteren in geval van nood. Het noodbord vindt u terug als **bijlage 4**.

5.7.4 EHBO

- Iedere hoofdaannemer dient erop toe te zien dat er op ieder moment een eerste hulpverlener aanwezig is op de werf (naam + contactgegevens in werfkeet).
- Elke aannemer voorziet in eigen EHBO koffer.

5.7.5 Bijna-ongeval; incident; arbeidsongeval

- De aannemer moet GTS onmiddellijk op de hoogte brengen van elk ongeval, elke schade, verlies of diefstal die GTS of derden hebben geleden.
- Elk ongeval of incident moet onmiddellijk zowel mondeling als schriftelijk worden gemeld aan de verantwoordelijke van GTS of zijn vervanger. Door deze laatste wordt een meldingsformulier opgesteld, dat door de aannemer en de terminalmanager wordt ondertekend.
- Na elk ongeval moet bovendien een ongevalsaangifte worden opgesteld (wettelijke verplichting volgens ARAB art. 835) en worden overgemaakt aan de verzekeringsmaatschappijen en, afhankelijk van de ernst van het ongeval, aan de arbeidsinspectie.

5.8 Sociale voorzieningen

De werknemers van aannemers en hun onderaannemers moeten steeds over de volgende sociale voorzieningen beschikken:

- Sanitair
- Ruimte waar de werknemers kunnen eten
- Vestiaire (dit mag niet hetzelfde lokaal zijn dan de ruimte waar de werknemers eten)
- Douches (indien nodig).

Deze sociale voorzieningen moeten ter beschikking gesteld worden gedurende de ganse uitvoeringsperiode. De voorzieningen worden door de contractant als een goede huisvader onderhouden.

5.8.1 Installeren van toiletten

Toiletten dienen te voldoen aan volgende voorwaarden:

1. Een waterspoelingssysteem
2. Een afsluitbare deur
3. Efficiënte ventilatie
4. Dagelijkse reiniging

Ze dienen dicht bij de arbeidsplaats geplaatst te worden en het is bijgevolg nodig om vooraf aan de werfinstallatie, de aansluitingsvoorzieningen na te kijken (afvoer en watertoevoer) waarop kan en mag aangesloten worden. Bijkomend kunnen extra acties nodig zijn zoals bv. het voorafgaandelijk plaatsen van een tijdelijke septische tank.

Het is ook belangrijk om bij start van de werf vast te leggen wie verantwoordelijk is/wordt/blijft voor de sociale voorzieningen gedurende de looptijd van de werf.

Het plaatsen van een chemisch toilet is niet toegestaan behalve in volgende uitzonderlijke situaties:

- Werven van zeer korte duur en beperkte bezetting (zie art.30)
- Werven waarbij het materieel onmogelijk is om standaardtoiletten te installeren (zie art.30)
- Als aanvullende toiletten bij wegenwerken en zeer grote bouwwerven (zie art.31)

Voor de specifieke voorwaarden tot uitzondering verwijzen we naar het KB van 2 MEI 2017. — Koninklijk besluit waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 10 maart 2016, gesloten in het Paritair Comité voor het bouwbedrijf, betreffende de humanisering van de arbeid.

5.9 Beleid rond roken, alcohol en drugs**5.9.1 Algemeen rookbeleid**

Roken op de arbeidsplaats is verboden. Roken is enkel toegelaten in de specifiek hiervoor ingerichte zones. Deze zones worden proper gehouden. Geen peuken op de grond.

Rookzones

5.9.2 Alcoholische dranken of drugs

Het is ten strengste verboden om onder invloed te werken.

Er geldt een algemeen verbod om alcoholische dranken en drugs binnen te brengen op de site/bouwplaats.

5.10 Werktoelating/ werkvergunningen

5.10.1 Werkvergunning binnen de afgebakende werfzone

Binnen de afgebakende werfzone zal aangepaste vergunningsprocedure toegepast worden.

5.10.2 Werkvergunningen buiten de afgebakende werfzone (op site GTS)

De werkvergunning wordt opgesteld door de opdrachtgever, zijnde GTS of één van haar dochterterminals. De aannemer moet de verplichtingen en voorwaarden zoals opgelegd in de vergunning naleven.

De werkvergunning moet elke werkdag, na ondertekening, worden afgehaald. In onderling overleg kan een werkvergunning gelden voor meerdere dagen (maximaal 1 werkweek).

Algemene werkvergunning

- Brandvergunning
- Vergunning voor werken in besloten ruimten
- Vergunning voor graafwerken

De in de vergunning opgenomen veiligheidsmaatregelen worden vóór de start van de werkzaamheden toegelicht en verduidelijkt aan alle betrokken personen.

5.11 Collectieve beschermingsmiddelen/ Collectieve maatregelen

Hieronder wordt een lijst weergegeven met collectieve beveiligingen / maatregelen die dienen getroffen te worden door de betreffende aannemer.

Collectieve beveiliging / maatregelen (1)	Door?	Tot?
Werfafsluiting (herashekkende of gelijkwaardige hekken) met bord verplicht te dragen PBM's en verboden toegang onbevoegden	GTS	Einde werf
Collectieve valbeveiliging	Elke aannemer	Einde werf
Werkverlichting	Elke aannemer	Einde werken
Brandbestrijdingsmiddelen	Elke aannemer	Einde werken
EHBO	Elke aannemer	Einde werken
Elektriciteitsvoorzieningen/werfbord	Elke aannemer	Einde werf
Werkkeet	Elke aannemer	Einde werken
Afvalcontainer	Elke aannemer	Einde werken

Opmerkingen:

- (1) Collectieve beschermingsmiddelen mogen nooit verwijderd worden zonder toestemming van de veiligheidscoördinator.

5.12 Verplicht te dragen PBM

Volgende PBM's dienen op de bouwplaats steeds door iedereen, ongeacht de werkzaamheden, gedragen te worden:

	Veiligheidshelm	Bescherming tegen vallende voorwerpen en het slaan van het hoofd tegen scherpe of harde voorwerpen. Een helm met kinband is verplicht bij het werken op hoogte. - conform met norm EN397.
	Veiligheidsschoenen	Bescherming tegen vallende voorwerpen, uitglijden en verwondingen veroorzaakt door het betreden van scherpe gereedschappen of voorwerpen. - Conform met norm EN ISO 20345-S3
	Fluohesje	Verhoogt de zichtbaarheid van mensen om o.a. aanrijdingen te voorkomen.
	Oogbescherming	Bij alle activiteiten waarbij mogelijk vliegende deeltjes (bijv. slijpen) of spattende vloeistoffen betrokken zijn moet een geschikte bril (gesloten bril of gelaatsmasker) worden gedragen. - conform met norm EN166 of EN ISO 16321-1
	Veiligheidskledij	Veiligheidskledij is een persoonlijk beschermingsmiddel en beschermt een werknemer niet enkel tegen vuil maar ook tegen specifieke risico's (vb: hitte en vlammen, projecties gloeiende stoffen, gevaarlijke stoffen, mechanische risico's...). - De werkkledij moet de armen en benen volledig bedekken en de vest moet volledig gesloten zijn op de borst - Brandvertragend (conform met norm EN ISO 11612), met beperkte vlamverspreiding (conform met norm EN ISO 14116) - Antistatisch (conform met norm EN 1149-5) - Reflecterende banden op broek en vest

De standaard-PBM's worden aangevuld indien de eigen risicoanalyse of het KB PBM dit aangeeft.

	Adembescherming	Bij activiteiten waarbij stof, nevels of gassen kunnen vrijkomen, moet een geschikte ademhalingsuitrusting worden gedragen.
	Handbescherming	Handschoenen die de juiste bescherming bieden, moeten worden gedragen bij het hanteren van scherpe of schurende materialen of in geval van mogelijk contact met bijtende producten.
	Gehoorbescherming	Gehoorbescherming wordt aanbevolen voor activiteiten met een geluidsniveau boven 80 dBA, verplicht voor activiteiten boven 85 dBA.
	Veiligheidsharnas / heupgordel	Veiligheidsharnas, klimtouwen met valbeveiliging en eventuele extra voorzieningen afhankelijk van de activiteiten bij werken op hoogte zonder collectieve valbeveiliging.
	Reddingsvest	Aan de kade (blauwe steen): hier is het dragen van een reddingsvest (conform met norm EN ISO 12402), de minimale drijfkracht betreft 150 N, maar er wordt aangeraden om steeds reddingsvesten van 275 N te dragen.

Opmerking:

Elke werknemer dient ten allen tijde identificeerbaar te zijn en dient het duidelijk te zijn voor welke aannemer deze te werk is gesteld. Elke contractant is verantwoordelijk voor het voorzien van persoonlijke beschermingsmiddelen voor zijn eigen werknemers.

5.13 Elektrische werkzaamheden

5.13.1 Elektrische aansluitingen

- Indien gebruik gemaakt wordt van een tijdelijke werfkast en een werfkeet met elektrische aansluiting dienen deze gekeurd te worden door een Externe Dienst voor Technische Controle voor gebruik.
- Elke elektrische installatie die niet aan de voorschriften van het AREI voldoet, kan na een verwittiging van 24 uur door de opdrachtgever stilgelegd of uitgeschakeld worden.
- Het is verboden om elektrische apparaten onder spanning te laten buiten de werkuren. Dit geldt voornamelijk voor de verwarming van de lokalen. Afwijkingen om technische redenen moeten bij de opdrachtgever worden aangevraagd.

5.13.2 Werken aan elektrische installaties

- Personen die werken uitvoeren aan elektrische installaties dienen in het bezit te zijn van een BA4/BA5 certificaat.

5.14 Gebruik van arbeidsmiddelen

- Alle arbeidsmiddelen dienen te voldoen aan het KB arbeidsmiddelen (KB 12/08/1993). Een CE merkteken moet aangebracht zijn op het arbeidsmiddel. De gebruikshandleiding en de EG verklaring van overeenstemming dient aanwezig te zijn op de bouwplaats.
- Voor ieder gebruik moet de gebruiker er zich steeds van vergewissen dat het arbeidsmiddel in goede staat is en aangepast is aan de uit te voeren taak. Materiaal dat niet voldoet wordt van de werf verwijderd.
- Alle verbindingen moeten geschikt zijn voor het gebruik in vochtige omstandigheden (minimum IP44);
- Kabels worden afgeschermd of opgehangen tegen mogelijke beschadiging.

5.14.1 Periodieke keuring

De arbeidsmiddelen onderworpen aan een periodieke keuring dienen te beschikken over een geldig keuringsattest. Dit attest moet permanent ter inzage zijn op de werf.

Alle kranen en hijsmiddelen zijn onderworpen aan 3-maandelijkse periodieke keuringen door een erkend organisme zoals voorzien in de Belgische wetgeving.

5.14.2 Andere arbeidsmiddelen

Andere arbeidsmiddelen (ladders, slijpschijven, heftrucks, ...) ondergaan jaarlijks een inspectie door een bevoegd persoon en worden voorzien van een sticker ter bevestiging van deze controle.

Arbeidsmiddelen op batterijen

De toepassing in een gesloten, geleidende omgeving is toegestaan zonder beperkingen. Met de volgende veiligheidsvoorschriften moet rekening worden gehouden:

- Gebruikte batterijen gescheiden afvoeren
- Verwijder de batterij uit de machine na het beëindigen van de job
- Sla geen verwisselbare batterijen op samen met metalen objecten
- Weer metalen onderdelen uit de laderslide voor verwisselbare batterijen (kortsluiting)
- Gebruik vervolgens het elektrisch handgereedschap volgens de code van goede praktijk

5.15 Het hanteren van materialen en materieel

5.15.1 Met de wederzijdse inwerking tussen hefwerktuigen

- Alle heftoestellen en hijstoebehoren, evenals grondverzetmachines om lasten te hijsen, die op de bouwplaats binnengebracht worden, moeten voorzien zijn van een geldig keuringsattest. De aannemer die kranen opstelt, legt vooraf een specifiek installatieplan voor;
- Bij gebruik van meerdere heftoestellen met overlappend werkgebied moet in overleg met de VCV een gebruiksprocedure worden opgesteld. Kraanbedieners dienen over rechtstreekse onderlinge communicatie te beschikken.

5.15.2 Het beperken van het manueel hanteren van lasten

- Bij manueel tillen kan men best de last verdelen over verschillende personen. Neem maatregelen in de werf- en werkorganisatie, bv. door tijdige opstelling van stellingen, maximaal gebruik van vooraf gemonteerde onderdelen, plaatsing met kraan,...;
- Manueel te heffen lasten dienen beperkt te worden tot max. 25 kg./persoon; het regelmatig tillen van lasten tot 18 kg. Waar mogelijk dienen steeds hulpmiddelen voor het heffen of hijsen van lasten te worden gebruikt.
- Bij valgevaar zijn CBM (zoals leuningen, bordessen, vangnetten,...) vereist, ook bij of aan tijdelijke constructies of bij de montagewerken

5.16 Gevaarlijke producten en gasflessen

- De nodige maatregelen dienen genomen worden tegen bodem-, lucht- en watervervuiling.
- Het opslaan van producten en verwijderen van de verpakking dient volgens de geldende wetgeving te gebeuren. Enkel de dagelijks te verbruiken hoeveelheid mag op de werf opgeslagen worden.
- Producten en materialen die op de werf opgeslagen worden moeten correct geëtiketteerd zijn;
- Opslagzones dienen vrij worden te gehouden van doorgang en werken in opslagzones moet tot een minimum worden beperkt;

- Aangaande opslag van gasflessen:
 - o Geen gasflessen neerleggen;
 - o Gasflessen beveiligen tegen omvallen;
 - o Beschadigde gasflessen verwijderen van de werf;
 - o Gasflesdragers uitrusten met blussysteem;
 - o Gasflessen dienen duidelijk geëtiketteerd te zijn;
 - o Lege gasflessen apart opslaan;
 - o Opslag zuurstof en acetyleen gasflessen scheiden door een niet-brandbare wand of op minstens 1 meter van elkaar plaatsen.

5.17 Orde, netheid, hygiëne en afvalbeheer

- Afvalbeheer valt onder de verantwoordelijkheid van de contractant.
- Afvalregister bij te houden overeenkomstig de geldende wettelijke bepalingen en dit op verzoek ter beschikking te stellen aan GTS.
- Op het einde van elke werkdag dient de werfzone grondig te worden opgeruimd. Alle materieel, waaronder maar niet beperkt tot ladders en elektrische kabels, dient correct te worden verwijderd en opgeborgen. Alle valrisico's dienen duidelijk te worden gesignaleerd en/of afgebakend.
- De werkzone dient te allen tijde ordelijk en schoon te worden gehouden. Alle afval dient onmiddellijk te worden verwijderd en afgevoerd overeenkomstig de geldende regelgeving.

5.18 Beheersing van stofemissies tijdens bouw-, sloop- en infrastructuurwerken

Staat beschreven in het VLAREM onder Titel II, hoofdstuk 6.12. In dit hoofdstuk staan concrete maatregelen beschreven die steeds in acht dienen genomen te worden:

- Afscherming met doeken of zeilen van de werven;
- Locatie benevelen waar de werken worden uitgevoerd;
- Bevochtiging ter hoogte van de apparatuur (eventueel met fixatiemiddel);
- Stof afzuiging rechtstreeks op breekhamers-, polijstmachines-, slijpschijven-, boor-, en schuurmachines;
- Verneveling of bevochtiging bij sloopwerken onder droge of windige weersomstandigheden waarbij visueel waarneembare stofverspreiding optreedt;
- Installaties moeten onderhouden en gecontroleerd worden;
- Tijdig vervangen van stoffilters;
- Snelheidslimieten op bouwerven (variërend van 20 tot 40 km/u) bepalen in functie van het bruto gewicht van het voertuig;
- Personen informeren hierover aan de hand van instructies inzake code van goede praktijk.

Specifiek zal er dagelijks overlegd worden welke bijkomende maatregelen er dienen genomen te worden om de stofemissies te beperken tijdens bepaalde werkzaamheden.

6 De beschrijving van de resultaten van de risicoanalyses

6.1 Risico's door de aard van het bouwwerk

6.1.1 Externe veiligheid

Op vlak van externe veiligheid betreft het een hoogdrempelige Seveso-inrichting, waarbij uit het omgevingsveiligheidsrapport blijkt dat de risicocontour zich deels buiten de site uitstrekt. Dit impliceert een potentieel effect op de omgeving. Dit risico wordt beheerst door een strikt veiligheidsbeheer, inclusief de implementatie van een veiligheidsinformatieplan (VIP) met omliggende bedrijven, duidelijke noodprocedures en continue opvolging van de aanbevelingen uit het MER en OVR.

6.1.2 Brand- en explosierisico's

Door de aanwezigheid van ontvlambare, toxische en corrosieve stoffen bestaat een verhoogd brand- en explosierisico. Dit wordt beperkt via aangepaste brandbeveiliging (bluswaterinstallaties, detectiesystemen), veilige tankopstellingen en strikte operationele procedures.

6.1.3 Operationele en logistieke risico's

De operationele en logistieke activiteiten, zoals het mengen van producten en multimodale overslag (weg, spoor en water), brengen bijkomende proces- en transportrisico's met zich mee. Deze worden ondervangen door gestandaardiseerde werkprocedures, opleiding van personeel en controle op transportstromen.

6.1.4 Milieurisico's

Er kunnen emissies van vluchtige organische stoffen (VOS) optreden. Deze worden beperkt door dampverwerkingsinstallaties, emissiebeheersing en periodieke metingen.

Bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen wordt gezuiverd vóór lozing. Monitoring van lozingsparameters en naleving van lozingsnormen beperken het risico op verontreiniging van het oppervlaktewater.

Risico's situeren zich bij mogelijke lekken ter hoogte van tanks en laad- en loszones. Deze worden geminimaliseerd door vloeistofdichte verhardingen, opvangsystemen en afvoer naar de waterzuivering.

De impact op geluid en mobiliteit is volgens het MER beperkt. Tijdens de aanlegfase en exploitatie worden hinderbeperkende maatregelen voorzien, zoals werfororganisatie en controlemetingen.

6.2 Specifieke maatregelen met betrekking tot verhoogde risico's

Verhoogd risicowerk	Relevant
Het graven van sleuven of putten van meer dan 1,20 m diepte en het werken aan of in deze putten	JA
Werken in de onmiddellijke nabijheid van materialen zoals drijfzand of slib	NEE
Het werken met valgevaar	JA
Chemische, biologische agentia	JA
Ioniserende straling	
Werkzaamheden nabij HS-lijnen of kabels of leidingen onder inwendige druk van 15 bar of meer	JA
Verdrinking	JA
Ondergrondse werken of tunnelwerken	NEE
Werkzaamheden met duikuitrusting	NEE
Werkzaamheden onder overdruk	NEE
Werkzaamheden met springstoffen	NEE
(De)montage geprefabriceerde elementen	JA

6.3 Algemene preventiemaatregelen

6.3.1 Uitgravingen:

- Een plan van de ondergrond is voorafgaandelijk op te vragen door/ te bezorgen aan de aannemer.
- KLIP-melding te doen door aannemer
- Bepaal vooraf welke maatregelen tegen instorting noodzakelijk zijn. Houd rekening met eventueel water in de grond (grondwaterspiegel, regen, vorst en dooi, lekkages,...), de structuur van de grond (homogeen, niet homogeen, gelaagd, vast, (on)geroerd,...), trillingen (machines, transport,...).
- Bij afgravingen dieper dan 1,20 meter, maak dan gebruik van gepaste preventiemaatregelen (bv. stempels, bekistingen of damwanden) of werk onder een veilig talud.
- Bij uitgravingen die dieper zijn dan 2 meter moet gepaste valbeveiliging voorzien worden:
 - o Hetzij leuning met tussenleuning en kantlijsten die aansluiten op de vloer;
 - o hetzij volle of uit traliewerk bestaande panelen;
 - o hetzij elke andere inrichting die een gelijkwaardige veiligheid biedt.
- Opslag naast de uitgraving moet zo veel mogelijk worden vermeden. Is dit toch noodzakelijk, dan moeten de materialen op een veilige afstand van de rand van de uitgraving staan, nl. minimum 60 cm.
- Als het gaat om een last (materiaal of voertuig van meer dan 18 ton), moet een veiligheidsafstand van 1 meter worden gerespecteerd.
- Er moeten voldoende ladders aanwezig zijn zodat men de uitgraving op een veilige en vlugge manier kan verlaten.
- Nooit zonder toezicht in een ongestutte uitgraving gaan;
- Putten dienen collectief te worden afgeschermd. Gebruik in het geval van afdekken volle, draagkrachtige platen.
- De signalisatie rond een uitgegraven put staat op minstens 1,5m afstand.
- Wanneer de put >1,5meter diep is: ten minste 2 ladders beschikbaar tegen wand put.
- In de put of sleuf kunnen door lekkages, gassen en dampen verzamelen die zwaarder zijn dan lucht. In sommige gevallen wordt daardoor het werken in putten en sleuven beschouwd als het 'werken in besloten ruimtes'. In dat geval zijn extra maatregelen nodig.

6.3.2 Wat te doen bij vinden van niet-ontplofte conventionele en toxische explosieven

- Manipuleer de munitie niet
- Stop de werken onmiddellijk
- Verwittig politie (101 - 112) en meld:
 - o Identiteit
 - o Wat, waar, hoeveel
 - o Welke werkzaamheden
 - o Aanwezigheid nutsleidingen, gevoelige zones (ziekenhuis, school,...)
 - o Eventuele vreemde geur
- Baken de vindplaats af met materiaal dat vanop ruime afstand herkenbaar is
- Verwittig het aanwezige personeel en eventuele derden op de bouwplaats
- Evacueer loodrecht op de windrichting als er een vreemde geur of rook waarneembaar is
- Verwittig de VCV en de opdrachtgever
- Wacht op de aankomst van de politie en of hulpdiensten of tot de politie meldt dat je mag vertrekken.

6.3.3 Valgevaar bij werken op hoogte

Risico: val van hoogte

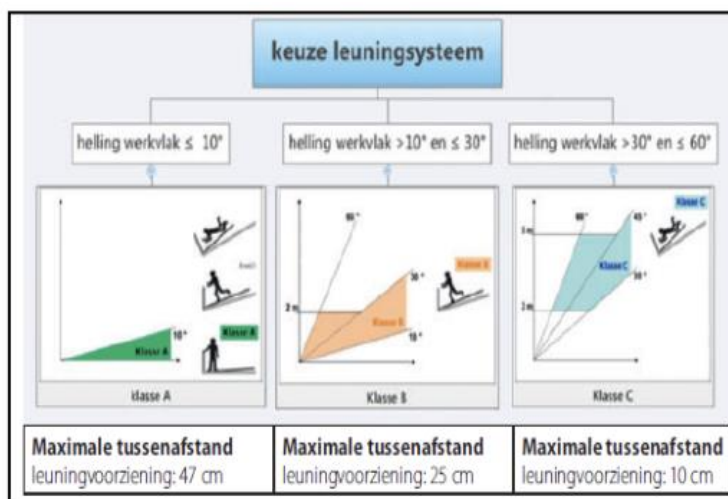
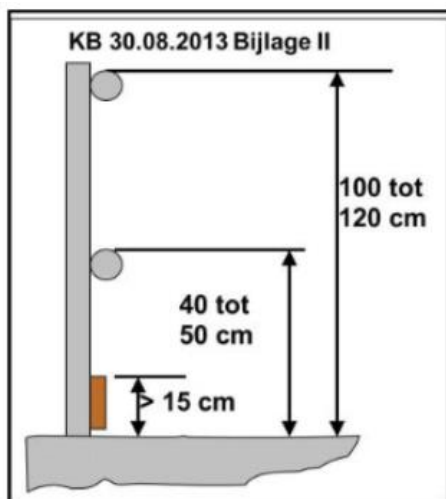
Preventiemaatregelen:

- Uitvoering conform KB "Werken op hoogte" + collectieve randbeveiliging conform EN 13374 en alle geldende wetten / normen betreffende persoonlijke valbeveiliging.
- De aannemer scherm het overige valgevaar collectief af door gepast werfmaterieel in te zetten voor werkzaamheden op hoogte (hoogwerkers, verreikers, schaarliften, rolstellingen...). De arbeidsmiddelen moeten gekeurd zijn en mogen enkel gebruikt worden door bevoegde personen (gepaste opleiding);
- Het werfmateriaal om op hoogte te werken moeten stabiel opgesteld worden (putten afschermen, anti-afrijbeveiliging, niet op talud opstellen, stevige ondergrond,...);
- Bij werkzaamheden rond tijdelijke openingen, waarbij er tijdelijk geen collectieve afscherming mogelijk is, dient elke uitvoerder een veiligheidsharnas te dragen en zich correct aan te lijnen aan een vast

ankerpunt. Bij afwezigheid van een correct ankerpunt stopt de uitvoerder zijn werkzaamheden en verwittigd hij zijn overste.

6.3.3.1 Collectieve randbeveiliging EN 13374

In de norm EN 13374 aangaande tijdelijke randbeveiligingssystemen worden er 3 verschillende klassen van leuningen bepaald. Deze klasse van randbeveiliging dient bepaald te worden aan de hand van de helling van de werkvloer en de hoogte van de mogelijke val (verticale afstand tussen het valpunt en het beschermingsmiddel).

6.3.3.2 Werken op steigers

- Opbouw en gebruik van steigers mag enkel gebeuren door bevoegd personeel met de nodige wettelijke opleidingen;
- Voor het betreden van de steiger dient deze gekeurd te worden door een erkend organisme. Dit dient tevens te gebeuren wanneer de steiger gedemonteerd wordt om op een andere plaats opnieuw gemonteerd te worden;
- Voor het betreden van de steiger dient men visueel na te gaan of de steiger veilig kan betreden worden. Bij windsnelheden > 11m/s (6Bft) moet het werken op buitensteigers gestopt worden.
- Hangt aan de steiger geen geldig keuringsbewijs, dan mag deze niet gebruikt worden;
- De steiger moet elke week of na iedere wijziging gecontroleerd door een daartoe bevoegd persoon. Deze persoon vult het keuringsbewijs in dat op de steiger is aangebracht.
- Steigers mogen enkel gebruikt worden waarvoor ze gebouwd werden. Het is door de gebruiker van de steiger verboden structurele wijzigingen aan te brengen aan de steiger;
- De gebruiker van een steiger dient een opleiding te hebben genoten die hem in staat stelt de kennis en de vaardigheden te verwerven die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van zijn taken zoals
 - a. Preventiemaatregelen voor de risico's op vallen van personen of van voorwerpen;
 - b. De voorwaarden inzake toelaatbare belasting;
 - c. Veiligheidsmaatregelen bij veranderende weersomstandigheden die de veiligheid van de betrokken steiger kunnen beïnvloeden.
- Collectieve valbeveiliging moet aangebracht worden bij het plaatsen van een steiger.
- Indien valgevaar meer bedraagt dan 2 meter en indien geen collectieve valbeveiliging kon aangebracht worden dient een veiligheidsharnas als persoonlijke valbeveiliging gedragen te worden.
- Steigers moeten beveiligd zijn tegen zijdelingse verplaatsing;
- Steiger mag niet steunen op kisten of op bakstenen;
- Steigervloer moet volledig dicht gemaakt zijn en zonder obstakels;
- Indien het hoogste werkplatform meer dan 3 maal groter is dan de breedte van de stelling dient de stelling verankerd te worden;
- De leuning van de stelling moet gemonteerd zijn op een hoogte tussen 1,00m en 1,20m, de tussenleuning op een hoogte tussen 40cm en 50cm en voorzien zijn van een kantplank van minimaal 15 cm. Stapelen van materiaal op de steigerplatformen kan enkel mits het aanbrengen van hekwerk.
- De afstand tussen de steiger en de gevel bedraagt maximaal 20cm, zo niet moet de voorkant voorzien worden van een leuning.

- Werken met valgevaar van meer dan 2 meter is verboden voor min 18 jarigen.

6.3.3.3 Werken met hoogwerkers/schaarlift

- Iedereen die een hoogwerker of schaarlift, beschikt over een bekwaamheidsattest;
- Personen welke zich in de bak, mand of stoel bevinden, dragen ALTIJD een veiligheidsharnas;
- De vallijn (starre lijn / ingebouwde valdemper / mini-stopchute) wordt vastgemaakt aan een bevestigingspunt dat hiervoor speciaal is aangebracht;
- Aangezien deze medewerkers met een veiligheidsharnas moeten werken, zijn voorzorgsmaatregelen te nemen om te vermijden dat een medewerker na een val te lang zou blijven hangen zonder kans op hulp;
- Het verlaten van de kooi op hoogte is verboden. Hiervan kan enkel afgeweken worden na het opstellen van een risicoanalyse en goedkeuring van de opdrachtgever en VCV.

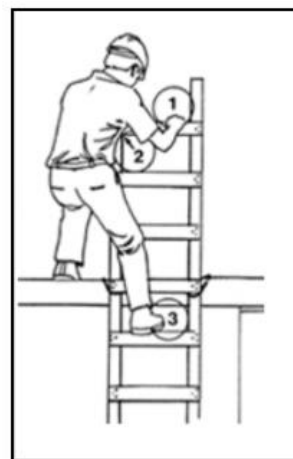
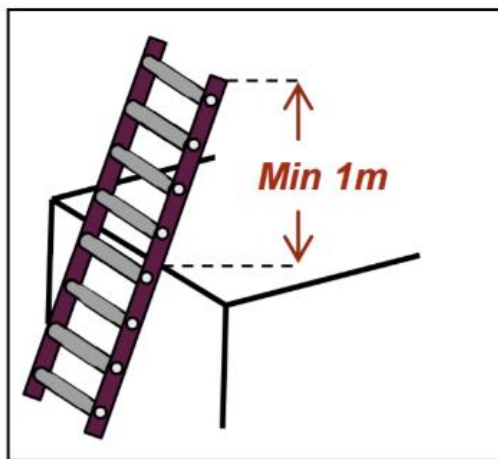
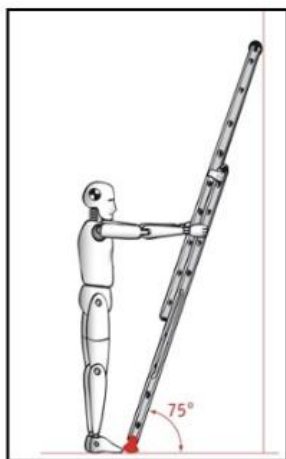
6.3.3.4 Werken met ladders

Ladders mogen slechts gebruikt worden om hoogteverschillen te overbruggen. Andere activiteiten vanop ladders mogen slechts uitgevoerd worden voor zover men steeds het driepuntsprincipe hanteert (dus voornamelijk beperkt tot inspectie en controle): steeds contact met de ladder met twee voeten en één hand of met twee handen en één voet.

In sommige uitzonderlijke omstandigheden is het gebruik van stellingen of hoogwerkers niet mogelijk en moet men van dit algemeen driepuntsprincipe afwijken.

Bij het gebruik van ladders moet men steeds de richtlijnen voor veilig gebruik naleven (hellingshoek, hoogste te gebruiken sport, aanrijbeveiliging, ...).

- Ladders mogen enkel gebruikt worden om hoogteverschillen te overbruggen;
- Een ladder dient steeds 1 meter uit te steken boven het te betreden oppervlak;
- Een ladder dient stabiel opgesteld te worden;
- Gebruik nooit een beschadigde of geverfde ladder;
- Bij meer dan 25 sporten dient de ladder vastgemaakt te worden;
- Bij een dubbele ladder dient verplicht een ketting gebruikt te worden tegen opschuiven.

6.3.4 Risico's door aanwezigheid van chemische en biologische agentia

Risico: door de aard van de werken zal er tijdens gebruik van producten met gevaarlijke eigenschappen (PMGE) kans zijn op blootstelling aan chemische agentia met gezondheidsschade tot gevolg.

Binnen de site kunnen werknemers blootgesteld worden aan chemische agentia zoals zuren (bv. fosforzuur), oliën en andere (irriterende, schadelijke of giftige) stoffen. Deze risico's worden bevestigd in de noodprocedures rond contact met schadelijke, giftige en bijtende stoffen (**bijlage 5**).

Preventiemaatregelen:

- In de eerste plaats moet men er zeker van zijn dat er voor dezelfde toepassing geen minder gevaarlijke producten met evenwaardige eigenschappen bestaan.

- Op houders die gevaarlijke producten bevatten dient steeds het wettelijk verplichte etiket te zijn aangebracht. Bij niet-gebruik dienen deze producten achter slot bewaard.
- De opslagplaatsen van ontvlambare producten moeten zo ver mogelijk van de werkplek liggen. Deze opslagplaatsen dienen van duidelijke veiligheidssignalering voorzien te zijn.
- Opvangbakken voorzien daar waar de producten worden opgeslagen.
- Bij toepassing van chemische agentia dient men steeds eerst de SDS-fiche te raadplegen zodat men de gepaste PBM's kan dragen.
- Voorlichting en opleiding werknemers.
- Correct gebruiken van betreffende product voor de toepassingen waarvoor het gemaakt werd

6.3.5 Risico's door aanwezigheid van elektrische hoogspanningslijnen of –kabels of van leidingen onder een inwendige druk van 15 bar of meer

Risico: Contact met leidingen in bedrijf

Preventiemaatregelen:

- Bij boor- en graafwerken is het verplicht een KLIP- aanvraag te doen. De adviezen en voorschriften van de nutsmaatschappijen, vermeld in het KLIP-advies, dienen opgevolgd te worden.
- De nodige liggingsplannen van eventuele ondergrondse nutsleidingen dienen eveneens opgevraagd te worden op te vragen bij de betreffende concessionaris
- De aanwezige voedingskabels dienen gedetecteerd en gesignaleerd te worden en spanningsloos gezet indien mogelijk.
- De kennis van de exacte locatie van leidingen, kabels en riolen is noodzakelijk alvorens de werken te starten. Bij gebrek aan informatie, bij twijfel of indien geweten is dat leidingen, kabels aanwezig zijn binnen de werfzone dienen steeds manueel verkennende sleuven en of radarscan uitgevoerd te worden.
- Wanneer kabels, leidingen, ... ontdekt worden die niet vermeld staan op de bekomen plannen, dienen de werken onmiddellijk gestaakt te worden en de VCV en de opdrachtgever gecontacteerd te worden.

6.3.6 Risico's voor verdrinking door werkzaamheden

Risico: Vallen van personen in water met verdrinking tot gevolg

Risico verdrinking

Preventiemaatregelen:

- De aannemer die werken uitvoert in de nabijheid van de waterkant, moet in detail beschrijven hoe de werken zullen worden uitgevoerd en welke maatregelen worden genomen om risico's te voorkomen en de veiligheid te waarborgen. Het voorkomen van verdrinking is een dwingende noodzaak die in de eerste plaats technische maatregelen vereist om een val in het water te voorkomen. Onafhankelijk van de werkmethode gelden de volgende voorwaarden:
- Voor het uitvoeren van werken en/of het uitoefenen van toezicht/inspectie aan de rand van het water (< 1,5 m) in het havengebied en waar een collectieve bescherming ontbreekt, is het dragen van een reddingsvest (EN12402-2 of EN12402-3) steeds verplicht (ook voor bestuurders van machines die tijdelijk uit hun cabine stappen).
- Ook aan alle betrokken partijen duidelijk maken waar de reddingsmiddelen (reddingsstok en reddingsboei) zich bevinden. Deze dienen tijdens het uitvoeren van het betreffende werk steeds in de onmiddellijke nabijheid te bevinden. Vóór de start van dit werk dient dit besproken in de werfvergadering.
- Voor deze werf dient er daar waar mogelijk een collectieve afscherming te worden geplaatst aan de waterzijde.
- Bekijken of het technisch mogelijk is om aan de rand van het water op de kaaimuurkop een afsluiting te plaatsen (CBM). Tijdens het plaatsen van deze afsluiting is er kans op val in het water. Hiervoor zal men een reddingsvest dienen te dragen, zal men dit minimaal met 2 personen dienen uit te voeren én dient er steeds een reddingsboei in de onmiddellijke omgeving te bevinden.
- Gemakkelijk bereikbare reddingstoestellen (reddingsstok en reddingsboei) dienen voldoende aanwezig te zijn in de nabijheid (ponton, kade,...). Deze dienen tijdens het uitvoeren van het betreffende werk steeds in de onmiddellijke nabijheid te bevinden en vóór de start van dit werk dient dit besproken te worden.
- De werknemers moeten beschermd worden tegen de stroming van het water.
- De nodige maatregelen moeten worden getroffen om onderkoeling te voorkomen wanneer in het water moet worden gewerkt.
- Geen afzonderlijk tewerkgestelde werknemers toegelaten.
- Alarm, communicatie en evacuatie moet gericht zijn op het feit dat er gewerkt wordt vanop en in het water.
- De medewerkers zijn opgeleid in redding en eerste hulp.
- Indien er gewerkt wordt in de duisternis, worden regelbare schijnwerpers geïnstalleerd om het wateroppervlak te verlichten.
- Wanneer gewerkt wordt boven het water, praktisch uitgevoerd met verreiker of hoogwerker, dienen medewerkers een zwemvest te dragen. Werknemers dienen geen valharnas te dragen en zijn niet aangelijnd.

6.3.7 Risico's door montage of demontage van zware geprefabriceerd elementen**Risico's**

- Loskomen van de last tijdens transport
- Vallen vanop hoogte
- Bezwijken ondersteuningsconstructies
- Kantelen bij opslag

Preventiemaatregelen:

- Geïntegreerde randbeveiliging bij productie prefab-elementen
- Gebruik hoogwerker i.p.v. ladders
- Goede planning en communicatie
- Specifiek hijsmateriaal

Standaardvereisten bij hijswerken:

- de minimumvoorschriften van bijlage III deel A en deel B van het KB dd. 25.01.01. betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen met in het bijzonder punt 7 deel B afdeling II – Hefwerktuigen zijn van toepassing
- Vastgesteld moet worden of de ondergrond tegen de druk van de kraan/autolaadkraan bestand is. De stempels van de kraan moeten deugdelijk ondersteund worden.

- Geen last mag worden gehesen, die de door de fabrikant bepaalde capaciteit van de kraan en hijsmateriaal overschrijdt.
- Kraanmachinisten, gebruikers hefvoertuigen en vorkheftruck chauffeurs moeten in het bezit zijn van een geldig bedieningscertificaat en zich houden aan de algemene regels die gelden voor het bedienen en rijden van kranen, hefvoertuigen en vorkheftrucks (o.a. het gebruiken van gordels of andere valbeveiligingssystemen) is verplicht.
- Kraanmachinisten dienen ten alle tijden overzicht te houden over de last, als dit niet mogelijk dient er permanente communicatie zijn met een assistent;
- Geen onbevoegden personen in het hijsgebied en geen personen onder de last;
- Buiten de werkuren mogen er geen bakken, materiaal of haken opgehangen worden in de hoogte.
- Onder begeleidingstouwen is passage verboden.

In het geval er een hijsplan wordt opgevraagd voor bepaalde hijsmanipulaties, dienen minimaal de volgende gegevens vermeld te worden:

- de technische gegevens van de betreffende kranen en het hijstoebehoren;
- de gecreëerde gronddrukken en de toepasselijke draagkracht van de ondergrond;
- een analyse van de draairadius in relatie tot aanpalende zones (buiten de grenzen van de werf) en andere kranen;
- de gegevens in verband met de windkracht;
- de verwachte en vooropgestelde beweging van de lasten;
- de exclusie- en valzones (zie hijsperimeters)

Alle hijs- en heftoestellen moeten over een geldig inspectierapport beschikken. Een kopie daarvan dient aanwezig te zijn in de bestuurderscabine. Alsook dienen alle inspectiedocumentatie van alle hijs- en heftoebereiden op de werf aanwezig te zijn.

Tijdens het hijsen mag niemand zich bevinden onder een opgehangen last. Het uitvoeren van werken bv. voor herstellingen onder een last dienen ten alle tijden vermeden worden. Indien dit onmogelijk is, moeten er steeds support blokken voorzien worden, opdat de last ten alle tijden wordt ondersteund.

Tijdens de hijswerken dient het hijsgebied fysiek afgebakend te zijn, dit om te beletten dat onbevoegden de hijszone kunnen betreden. De perimeter wordt als volgende bepaald:

- De hijszone is het gebied waarboven uitsluitend lasten gehesen mogen/kunnen worden.
- Het oppervlak van de hijszone is minimaal gelijk aan het projectieoppervlak van het te hijsen voorwerp.
- Het hijsgebied is de hijszone, vermeerderd met een afstand die in samenspraak met de opdrachtgever en hijsfirma wordt vastgelegd.

6.4 Risico's op de werf met mogelijke impact op aannemers

6.4.1 Hoogtebeperkingen (leidingbruggen)

Risico's

- Aanrijding door te hoge voertuigen
- Schade aan leidingen: lekken/brand/explosie
- Veiligheidsrisico voor personeel

Preventiemaatregelen

- Duidelijke hoogte-signalisatie
- Fysieke aanrijbeveiliging (portiek vóór brug)
- Controle op voertuighoogte bij toegang

6.4.2 Intern transport op de site

Risico's

- Gevaar = aanrijdingen tussen personen en werfverkeer
- Meerdere aannemers actief
- Interactie tussen werfverkeer en operationele activiteiten

Preventiemaatregelen

- Vermijd overbodige voertuigen!
- Parkeerplaatsen zijn voorzien voor aannemers.
- Rijd stapvoets door de werf-/productiezones: max. 10 km/u en maak oogcontact!
- Verkeerssignalisatie wordt dagelijks geëvalueerd en gecommuniceerd.

- Handhaaf orde en netheid op de site om ongevallen te voorkomen.
- Draag een fluorescerend veiligheidsvest.
- De werkzone moet duidelijk worden afgebakend. Alle mogelijke toegangen tot de werf moeten worden afgesloten om onbevoegden de toegang te ontzeggen.
- Het interne circulatieplan moet te allen tijde worden nageleefd bij verplaatsingen op de site. Afwijkingen zijn enkel toegestaan met uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgever.

6.4.3 Spoorweg in gebruik (Infrabel)

Risico's

- Aanrijding door trein
- Betreden van het spoor door personeel of machines

Preventiemaatregelen

- Werfactiviteiten blijven in principe
- Respecteren van veiligheidsafstand tot spoor
- Duidelijke afbakening van werfzone (hekken, signalisatie)
- Verbod op betreden spoor zonder toestemming

6.4.4 Gevaar op verdrinking (kaaie)

Zie H6.3.6

6.4.5 Operationele activiteiten site GTS

Tijdens de constructie kan er interactie zijn met de operationele activiteiten van GTS. Aannemers die werkzaamheden uitvoeren op de site van GTS mogen zich uitsluitend begeven in de zones die strikt noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de werken. De werken mogen enkel starten na het verkrijgen van de respectieve werkvergunning.

6.5 Risico's eigen aan de werken van aannemers

Elke aannemer moet een specifieke werkmethode (method statement) opstellen voor de activiteiten waaraan zijn personeel wordt blootgesteld (inclusief beschrijving van de werkzaamheden en bijhorende risicoanalyse). Voor bepaalde taken moet de PSE bovendien een aanvullende, specifieke TRA (taakrisicoanalyse) of method statement opstellen.

6.6 Risico's inherent aan de wederzijdse beïnvloeding van de activiteiten

Op basis van de bestaande planning worden de gelijktijdig geplande werkzaamheden geïdentificeerd. Voor de aanvang van deze werken wordt een korte kick-offmeeting georganiseerd met de betrokken aannemers en werfleiding, om alle risico's en de noodzakelijke preventieve maatregelen te bepalen. In de planning wordt ernaar gestreefd om gelijktijdige werkzaamheden zoveel mogelijk te beperken.

Aandachtspunten

- Werken boven elkaar: In geval van werkzaamheden op verschillende niveaus door aannemers die elkaar kunnen beïnvloeden, wordt de werfleiding geïnformeerd. Indien nodig legt de werfleiding zonebeperkingen op.
- Slijp- en laswerken: deze vinden bij voorkeur buiten plaats. Indien slijp- en laswerken binnen worden uitgevoerd, moet de betrokken aannemer de zone duidelijk afbakenen.
- Onvoorziene werken: moeten steeds gemeld worden aan de werfleiding. De werfleiding beslist vervolgens of deze werkzaamheden mogen worden opgestart.
- Aansluiting definitieve elektrische installaties: deze gebeurt op een specifieke dag. De werfleiding zorgt ervoor dat op die dag geen andere werkzaamheden worden ingepland.

6.7 Risico's door de opeenvolging van activiteiten van de tussenkomende partijen

Indien er risico's zijn welke na werfactiviteit resteren, dient de werfleiding hiervan op de hoogte te zijn. Deze zal vervolgens de aannemers informeren en instrueren.

Maatregelen die reeds gevolgd dienen te worden:

- Openliggende installatiedelen dienen steeds afgebakend en correct gemarkeerd te zijn door de verantwoordelijke aannemer;
- Aanbrengen en in stand houden van collectieve beschermingsmiddelen (i.f.v. werken op hoogte), waaronder plaatsing van randafschermingen
- Vrijhouden van doorgangen: na beëindiging van de dagtaak dient de werkplek ordelijk en net achter gelaten te worden.
- Opslag gevaarlijke producten/ gassen: na beëindiging van de dagtaak dient de werkplek gevrijwaard te worden van gevaarlijke producten/ gassen. Voor opslag van deze producten/ gassen is er een specifieke locatie voorzien (cfr. werfinrichtingsplan)
- Gebruik van steigers: steigers kunnen enkel gebruikt worden indien er een geldig keuringscertificaat aanwezig is. De steiger zal op regelmatige basis gecontroleerd worden.
- Signalisatie: aangebrachte signalisatie dient steeds gerespecteerd te worden en mag enkel weggenomen worden na toelating.

6.8 Risico's door de wederzijdse inwerking van andere activiteiten op of in de nabijheid van de tijdelijke of mobiele bouwplaats

Het betreft volgende risico's, voornamelijk te wijten aan de ligging van de bouwplaats:

- Val van voorwerpen buiten de afgesloten werfzone (bij laden/lossen, uitvoeren van werken,...);
- Aanrijding door werfvoertuigen met interne logistiek of andere contractoren;
- Bewegingen boven burelen, straat, voetpad;
- Derden op de bouwplaats
- Beschikbare ruimte

Om deze en andere verwante risico's voor de aannemers, de omwonenden en de directe omgeving weg te nemen en te verminderen dient:

- Een volledig werfinstallatieplan (stappenplan) te worden opgemaakt;
- De machines derwijze te worden opgesteld dat kraan/hef- en hijsbewegingen over doorgangen vermeden worden;
- Een werfafsluiting rondom de werfzone te worden voorzien om derden de toegang tot de werf te ontfemen;
- De nodige voorzieningen te worden getroffen om derden te beveiligen tegen de risico's van de werf.

6.9 Risico's eigen aan de uitvoering van mogelijke latere werkzaamheden

Alvorens aanpassingen, herstellingen, of ontmantelingswerkzaamheden uit te voeren aan het bouwwerk dient het PID-dossier geraadpleegd te worden. Bij voorkeur wordt ook de bouwdirectie, belast met het ontwerp aangesteld voor dit project, geraadpleegd.

7 Veiligheid en gezondheid: organisatie en communicatie

7.1 Veiligheid en gezondheid: organisatie

Onderhavig veiligheids- en gezondheidsplan beschrijft de algemene vereisten inzake veiligheid en gezondheid die door alle contractanten dienen te worden nageleefd. Het is de verantwoordelijkheid van de individuele contractant om een eigen specifiek veiligheids- en gezondheidsplan, procedures en instructies op te stellen overeenkomstig met de bepalingen in dit veiligheids- en gezondheidsplan.

Het veiligheids- en gezondheidsplan moet door alle aannemers en zelfstandigen die op de bouwplaats activiteiten bedrijven worden geëerbiedigd. De aannemer, onderaannemer of leidinggevende blijven verantwoordelijk voor de uiteindelijke veilige uitvoering van de werken. Voor de aanvang van de werken dienen de risico's en bijhorende preventiemaatregelen te worden geïdentificeerd en begrepen door alle partijen.

Iedere werkracht die de werf betreedt zal voorafgaand de nodige instructies krijgen via een toolboxmeeting, zodat hij/zij op de hoogte is van alle geldende veiligheidsregels op de werf.

De controle op de naleving van de veiligheidsvoorschriften gebeurt door de hiërarchische lijn.

De opdrachtgever behoudt zich het recht voor ieder persoon die de veiligheidsvoorschriften niet naleeft, andere personen in gevaar brengt of die onder invloed van drank of overdreven medicatie is weg te zenden en hem de toegang tot de werf te ontfemen.

Elke aannemer en zelfstandige zal na het beëindigen van de werken de nodige informatie en documenten ter beschikking stellen van de coördinator-verwezenlijking voor het samenstellen van het postinterventiedossier. Vooral:

- As-built plannen, inzonderheid deze i.v.m. ingewerkte nutsleidingen, die met de uitvoering en afwerking overeenstemmen;
- Technische fiches van de gebruikte materialen, reeds verzameld in het kader van de documenten bij te houden tijdens de werken;
- De nodige keuringen en verslagen van indienstelling.

De veiligheids- en gezondheidscoördinator zal erop toezien dat de contractant de regels inzake veiligheid en gezondheid, zoals bepaald door de Belgische Wet en de vereisten voor dit specifiek project naleeft. De VCV zal regelmatig controleren dat de verschillende VGP's worden nageleefd door de contractant(en) en dat de nodige preventiemaatregelen genomen worden.

Alle contractanten zullen hun volledige medewerking geven aan de Veiligheids-en gezondheidscoördinator die hen zal adviseren inzake de naleving van de Belgische wet. De contractanten dienen de veiligheids- en gezondheidscoördinator op de hoogte te brengen van alle aanbelangende zaken.

7.2 Communicatie voor de start van de werken

Tenminste 2 weken voor de start van de werkzaamheden dienen volgende documenten overgemaakt te worden aan de veiligheidscoördinator verwezenlijking.

- Een kopie van de werfmelding tijdelijke of mobiele bouwplaatsen. De werfmelding kan elektronisch gebeuren via volgende website: www.socialsecurity.be
- Bijzonder veiligheids- en gezondheidsplan aannemer (BVG). Dit document bevat minstens:
 - o Lijst van werknemers;
 - o Lijst van onderaannemers;
 - o Planning ;
 - o Beschrijving van de uit te voeren werken, en de gebruikte methode;
 - o Specifieke risicoanalyse van de uit te voeren werken;
 - o Noodzakelijke preventiemaatregelen op gebied van veiligheid en milieubescherming.
 - o Bekwaamheidsattesten (BA4, BA5, torenkraan,...) en medisch geschiktheidsattesten voor mensen met veiligheidsfunctie.
- Sociale documenten – Limosa en A1 (indien van toepassing).

De werken kunnen niet starten alvorens de veiligheids- en gezondheidscoördinator zijn mening heeft kunnen uitspreken betreffende bovenvermelde documenten.

7.3 Communicatie instrumenten tijdens de werf

Startwerkvergadering	Organisator/verantwoordelijke: OG Wat: - de organisatie van de werf - dagelijkse planning en uitvoering van de werken Wanneer: voor start werken Deelnemers: (BDU)hoofdaannemers
Toolboxmeeting	Organisator/verantwoordelijke: BDU (hoofdaannemer) Wat: toelichten veiligheids- en gezondheidsplan (zie controlelijst toolboxmeeting); risico's eigen aan de werkzaamheden. Wanneer: - voor de start van de werken; - minimaal maandelijks te herhalen; - na gebeuren van bijna-ongeval, incidenten en ongevallen; - voor uitvoering van risicovolle werken. - bij iedere update van het VGP Deelnemers: elke werknemer van hoofdaannemer + onderaannemer Rapporten toolboxmeeting dienen aanwezig te zijn in de werfkeet
Opvolgingsvergadering	Organisator/verantwoordelijke: OG Wat: bespreken opmerkingen veiligheid op werf, af te leveren veiligheidsdocumenten, coördinatierisico's, technische aspecten en planning Wanneer: wekelijks Deelnemers: opdrachtgever, VCV, BDU's
Coördinatiestructuur	NVT
Werkplekinspectie	Organisator/verantwoordelijke: Hiërarchische lijn BDU, opdrachtgever, VCV Wat: veiligheidsrondgang werf Wanneer: - VCV: bij kritieke fases en op regelmatige basis (verslag wordt opgemaakt en gecommuniceerd) - Opdrachtgever en BDU: op regelmatige basis
Voertaal op de werf	De voertaal op de werf is de taal van de gemeenschap (Nederlands). Indien nodig kan een uitzondering worden gemaakt en het Engels gebruikt worden als voertaal. Elke contractant wiens personeel het Nederlands/Frans/Engels niet machtig is, voorziet permanent een verantwoordelijke op de werf die kan optreden als contactpersoon. Deze persoon is het Nederlands/Frans of het Engels machtig.

7.4 De instructies in geval van een ernstig arbeidsongeval

In uitvoering van Art94 van de Welzijnswet wordt door de opdrachtgever en/of hoofdaannemer en de partijen, die de beleidsverklaring in dit veiligheids- en gezondheidsplan ondertekenen, overeengekomen dat bij een ernstig ongeval onderstaande procedureregels zullen gevolgd worden:

- 1) De eerste aannemer ter plaatse bij het ongeval verwittigd onmiddellijk de opdrachtgever / hoofdaannemer per telefoon.
- 2) De opdrachtgever/hoofdaannemer belegt, binnen de 4 werkuren na het ongeval, een vergadering op de werf met:
 - Alle zelfstandigen/aannemers die aanwezig waren op de werf op het ogenblik van het ongeval. De aannemers kunnen indien zij dit wensen vergezeld zijn van hun preventieadviseur.
 - De VCV
 - Vertegenwoordiger van EDPBW
 - Preventiedienst

- 3) Het onderzoek naar de oorzaken van het ongeval en het opstellen van het verslag aan de bevoegde overheid zal vanaf dan gecoördineerd worden door de vertegenwoordiger van de EDPBW. Die zal hiervoor samenwerken met alle betrokken partijen.
- 4) Alle betrokken zullen systematisch hun medewerking aan het onderzoek verlenen zodat dit kan worden afgerond en afgeleverd aan de bevoegde instanties binnen de 10 kalenderdagen na datum van het arbeidsongeval.
- 5) De bewezen kosten van het onderzoek zullen gedragen worden door de opdrachtgever/hoofdaannemer en alle partijen die als betrokkenen bij het ongeval beschouwd worden in het onderzoeksverslag en dit voor elk een evenredig deel.
- 6) Een kopij van het onderzoeksverslag, met de aanbevelingen om in de toekomst dergelijke ongevallen te vermijden, zal binnen de 10 kalenderdagen overgemaakt worden aan alle betrokken partijen.

8 Coördinatierisicoanalyse

De coördinatierisicoanalyse in bijlage 1 geeft geen overzicht van de risico's van de activiteiten van elke aannemer afzonderlijk. Deze analyse geeft wel een overzicht van de risico's gegenereerd door simultane of opeenvolgende activiteiten uitgevoerd door de aannemers op de werf evenals de risico's die specifiek zijn voor de site.

De coördinatierisico's worden geïdentificeerd bij aanvang van het project. Deze analyse dient geëvalueerd te worden door de veiligheidscoördinator verwezenlijking gedurende de looptijd van het project. Elke bijkomende coördinatierisico dat ontstaat dient opgelijst te worden in de CRA.

9 Meetstaat veiligheid

Het veiligheids- en gezondheidsplan (VGP), opgemaakt door de veiligheidscoördinator, wordt als een afzonderlijk deel opgenomen bij de offerte en maakt integraal deel uit van het bestek van deze opdracht.

De inschrijver voegt bij zijn offerte dit inschrijvingsformulier 'veiligheid', conform art. 30 van het KB van 25 januari 2001. De kostprijzen voor deze veiligheidsvoorzieningen zijn geen supplementaire kosten die afzonderlijk worden opgenomen maar zijn inbegrepen in de verschillende posten van de samenvattende meetstaat.

Volgens het KB dient de meetstaat minstens volgende documenten te bevatten:

- **Volgens artikel 30, 1° van het KB TMB**

Een document dat verwijst naar het veiligheids- en gezondheidsplan en waarin beschreven is op welke wijze de werken zullen uitgevoerd worden om rekening te houden met het veiligheids- en gezondheidsplan. Hiervoor zullen alle inschrijvers minstens een duidelijke beschrijving geven enerzijds van het materieel (kraan, graafmachine, wals ...) dat tijdens de werken ingezet zal worden en anderzijds van de gevolgde werkwijze tijdens de verschillende werkfasen.

- **Volgens artikel 30, 2° van het KB TMB:**

Opdat de maatregelen vastgesteld in het veiligheids- en gezondheidsplan daadwerkelijk zouden kunnen toegepast worden bij de uitvoering van de werken, voegen de inschrijvers een afzonderlijke prijsberekening in verband met de volgende preventiemaatregelen en –middelen. Indien de kosten als gevolg van de vermelde preventiemaatregelen en –middelen betrekking hebben op “specifieke” posten van de opmetingsstaat dan worden zij afzonderlijk gespecificeerd.

10 Bijlagen

Bijlage 1: Coördinatierisicoanalyse

Bijlage 2: Overzicht wettelijke keuring hijs-hefmateriaal

Bijlage 3: Intentieverklaring Resol

Bijlage 4: Noodnummers

Bijlage 5: Interne noodprocedure

